

Dicle Üniversitesi Gül Bahçesi Alanlarında *Gül yaprakarısı, Arge ochropus* (Gmelin, 1790)

Selime ÖLMEZ BAYHAN¹ Erol BAYHAN¹

¹Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, Diyarbakır

*Corresponding author: solmezbayhanmail.com

+Speaker: solmezbayhanb@gmail.com

Presentation/Paper Type: Oral / Full Paper

Özet-Dicle Üniversitesi kampus alanındaki güller üzerinde 2017-2018 yıllarında zararlı olan *Gül yaprakarısı, Arge ochropus* (Hymenoptera: Argidae) saptanmıştır. Sözkonusu olan zararlının larvaları kampus alanındaki güllerin büyük çoğunluğunda yaprakları yiyerek zarar yaptığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: *Gül, Rosa sp., Arge ochropus, Diyarbakır, Argidae*

Arge ochropus (Gmelin, 1790) in the Rose Garden of Dicle University Campus

Abstract*Arge ochropus* (Hymenoptera: Argidae) was found on rose plants in Rose Garden of Dicle University in 2017-2018. The larvae of the pest have been found to cause damage by feeding the leaves in the majority of the roses in the campus area.

Keywords: *Rose, Rosa sp., Arge ochropus, Diyarbakır, Argidae*

I. GİRİŞ

Rosaceae familyasına ait olan gül (*Rosa sp.*), 130'dan fazla tür ile Kuzey Amerika, Avrupa, Asya ve Ortadoğu'yu içine alan kuzey yarımkürede doğal olarak yetişmekte ve en fazla tür sayısı Çin'in batısında bulunmaktadır [1], [2]. Türkiye'de ise yaklaşık 25 kadar doğal gül türünün bulunduğu rapor edilmiştir [3].

Gül, (*Rosa spp.*; Rosaceae) tüm dünyada ve ülkemizde park ve bahçelerde yaygın olarak yetiştirilen önemli bir süs bitkisidir. Birçok türe sahip olan gül bitkisi dünyanın çok soğuk olmayan hemen hemen her

yerinde yetiştirilmiştir. Mevsimlik kısa ömürlü bir bitki olan gülün, kokusundan yılın her zamanı yararlanabilmenin yolları aranmış olup bunun için suyu ve yağı çıkarılarak ya da kremler yapılarak uzun bir süre kullanılabilmesi sağlanmıştır. Gül kesme çiçek, süs bitkisi ve gül yağı elde etmek için yetiştirilen önemli bir bitkidir [4].

Sosyal ve ekonomik hayat içinde bu kadar önemli bir yer tutan süs bitkilerinde gülün gelişmesini olumsuz yönde etkileyerek, büyük ekonomik kayıplar meydana

getirebilen en önemli faktörden birisi zararlı böceklerdir. *Arge ochropus* (Gmelin) (Hymenoptera: Argidae) Rosaceae familyası bitkilerinin önemli bir zararlısıdır [5].

II. MATERYAL VE METOD

Çalışmanın materyalini gül bitkisi üzerindeki gül yaprak arısı oluşturmaktadır. Çalışma, Diyarbakır ili Dicle üniversitesi Kampusu gül bahçesinde 2017-2018 yılı eylül ve haziran aylarında yürütülmüştür. Gül bahçesinde gül yaprakları üzerinden toplanan gül yaprak arısı larvaları kültür kaplarına alınmış (11 cm çap ve 17 cm boy) ve laboratuvara getirilmiştir. ergin çıkışları sağlanmıştır. Ergin olarak öldürme şişelerine içerisinde konulmuştur. Örneklemelerde küçük boyutlu bir atrap, ağız aspiratörü gözle inceleme yöntemleri kullanılmıştır.

III. BULGULAR

Dicle Üniversitesi kampus alanında güllerin yapraklarında yoğun miktarda Gül yaprak arısı, *Arge ochropus* Gmelin (Hymenoptera: Argidae) ile bulaşıklılık gözlemlenmiştir. Populasyonun fazla olduğu yerlerde bitkileri tamamen yapraksız bıraktığı görülmüştür. Zararının erginleri turuncu renkli olup genç larvaları ise açık yeşilimsi gri rengindedir. Geliştikçe rengi koyulaşmaktadır. Her segmentte tipik tüylü siyah noktalar bulunmakta ve larvalar beslenirken S şeklinde görülmektedirler.

IV. TARTIŞMA

Türkiye’de yayılışı: Ankara, Antalya, Isparta, Burdur, İstanbul ve İzmir illerinde saptanmıştır [6], [7], [8].

Konukçuları: *Rosa canina* L., *Rosa odorata*, *Rosa rugosa* ve yağ güllerinde bulunmuştur [9]. [6]. En fazla yabancı gülleri tercih etmektedir [5].

Zarar şekli: Dişi birey yumurtasını ovipozitörü yardımıyla gül filizlerini delerek buraya tek tek, yan yana sıralar. Ovipozitör ile delinen filiz kısmı şişer, esmerleşir, zamanla bir kabuk oluşur. ve patlar. Böylece yumurta bırakılan filizlerde gelişme engellenir ve filizlerin uç kısmı aşağı doğru eğilir. Yumurtadan çıkan larvalar gül yapraklarını yemek suretiyle zarar yapmaktadır. Genç larvalar yaprağın önce üst epidermisini ve parankima hücrelerini, geliştikçe orta damar hariç yaprağın tüm aksamını yerler. Bir yaprağı tamamen bitirdikten sonra diğerine geçerler ve aynı şekilde onu da kemirirler. Sadece alt epidermis ve damarlar kalır. Zarar gören yaprak kısımları şeffaf ve dantel bir görünüm alır. bu zarar şekli gül yaprakarısı için karakteristik bir belirtidir. Larvalar koloniler halinde yaşar. Populasyon yoğun olduğu zaman güllükleri tamamen çırılçıplak, yapraksız bir hale getirir ve bodur büyümelerine neden olurlar [10], [11]., [12], [13], [14].

V. SONUÇLAR

Yapılan çalışma ve gözlemler zararlının güller üzerinde ciddi zararlara yol açtığı gözlenmiştir. Zararlının, biyolojisi, yayılışı, doğal düşmanları ve mücadelesi gibi diğer çalışmaların yapılmasının gül yetiştiriciliği ve bölge çiftçisi için önemli olacağı kanısındayız.

KAYNAKLAR

- [1]. Anonim, The Biology and Ecology of Rosa x hybrida (Rose). Australian Government. Department of Health and Ageing Office of the Gene Technology Regulator. 1-10., 2005.
- [2]. Zlesak, Flower Breeding and Genetics. Issues, Challenges and Opportunities for the 21 st Century. Ed: Neil O Anderson. 695-740. 2007.
- [3]. T. Baytop, Türkiye’de Eski Bahçe Gülleri. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları 2593. Yayın Dairesi Başkanlığı Sanat Eserleri Dizisi 319, Ankara. 2011.
- [4]. H. Baydar ve S. Kazaz, S. Yağ Gülü ve Isparta Gülcülüğü. Tola Matbaa ve Tanıtım Hizmetleri, 144s, Isparta. 2013.
- [5]. B. Yaşar, Park ve Süs Bitkileri Zararlıları Gezegen Basım San.Tic.Ltd.Şti. 156s. 2017.
- [6]. İ Oğurlu,, Ö. Eser ve H. Süzek, Kuşburnu bitkisi (Rosa spp.)’nde rastlanan zararlı böcekler ve bunlara karşı kullanılabilir faydalı türler. Kuşburnu sempozyumu. Bildiriler Kitabı, Gümüşhane, 5-6 Eylül 1996, s. 207-218., 1996.
- [7]. O. Demirözer, ve İ. Karaca, Phytophagous arthropod species associated with oil bearing rose, Rosa damascena Miller in Isparta province with distributional remarks. *SDU Journal of Science (E-Journal)*, 6(1): 9-25., 2011.
- [8]. S. A. Yücel, ve M. Kıvan, İstanbul Göztepe Parkı Gül Bahçesinde bulunan zararlı Hemiptera ve Hymenoptera türleri. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15 (02):95-100. 2018.
- [9]. Tuatay, N., 1963. Isparta ve Burdur Bölgesi Yağ Güllerinin Başlıca Zararlıları, Kısa Biyolojileri ve Savaş Metodları Üzerinde Araştırmalar. Tarım Bakanlığı, Ankara Zirai Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü, No: 39. Ayyıldız Matbaası, Ankara, 76 s. 1988.
- [10]. Toros, Park ve Süs Bitkileri Zararlıları. Peyzaj Mimarisi Derneği Yayınları, Ankara, 161 s.
- [11]. M. Serez, Rosa spp.’de rastlanan zararlılar ve onların kontrolü. Kuşburnu sempozyumu. Bildiriler Kitabı, Gümüşhane, 5-6 Eylül 1996, s. 177-189. 1996.
- [12]. H. Özbek, and Ö. Çalınışur, A review of insects and mites associated with roses (Rosa spp.). *Acta Horticulturae (ISHS)*. 690: 167-174. 2005.
- [13]. D. R.. Smith, List of the sawflies (Hymenoptera: Symphyta) of Virginia. *Banisteria*. 28: 3-23. 2007